

هوانگ هایب تایی، استاد خیمه شب بازی

در گفت و گو با ایزابیل لیما ری

هوانگ هایب تایی ۹۴ ساله متولد یونین در مرکز تایوان، یک سنت بسیار قدیمی را در سینه دارد. او زندگی طولانی‌اش را وقف حرفه‌اش کرده است و بزرگ و پیر خیمه شب بازیان دستی است که هنوز هم مشغول به کار است و آموزش می‌دهد و بر بسیاری از خیمه شب بازیان تاثیر گذاشته است. همسر و تعدادی از دوازده فرزندش با او همکاری و چندین نوه‌اش نیز خیمه شب بازیاند و یکی از دخترانش در بوداپست در رشته سنت خیمه شب بازی مجار تحصیل می‌کند.

نمایشهای خیمه شب بازی استاد هم بسیار سرگرم کننده است و هم هدفی مقدس را دنبال می‌کند. این نمایشها که با یک موسیقی گیترا همراه می‌شود، سرشار از نماد است و برای تماشاگرانی که با زبان و بافت آن آشنا هستند

معنایی عمیق دارد. شیوگونیانگ متخصص خیمه شب بازی می‌نویسد: «او بر خلاف میل خود، به راهب اعظم آیینهای مردمی بدل شده است. مردم از او برای بازگشایی معبدها، بهره مندی از نعمتهای آسمانی، دور کردن شیطانها و ایفای نقش اش در مقام خالق و حامل نیکبها دعوت می‌کنند».

در سپتامبر ۱۹۹۵، استاد هوانگ هایب - تایی در مرکز فرهنگی پاریس چند نمایش اجرا کرد که این نمایشها مابین از دو اثر کلاسیک ادبیات بودایی بود: **الفسانه راهب دیوانه** و **سیر باختر**.

هنر ظریف او حتی برای ناآشنایان با این هنر نیز بسیار گیرا و جذاب است. در پاریس، هنگامی که در واپسین لحظه از نمایش، او از پس پرده بیرون آمد و خندان با سالی پر شور در برابر تماشاگران نشست و با عروسکهایش بازی کرد. موجی از شادمانی را در میان آنان برانگیخت. او در پایان، از درگاه خداوند آرزوی نیکبختی و شادمانی و بهره مندی از نعمتهای الهی را برای تماشاگران کرد.

در کشتکوی حاشیه، دستان ظریف و کشیده استاد قامتی پر غرورش و خطوط پرتحرک و درخشان سیمایش مایه شگفتی و تحسین من بود.

می‌گردد. این آوازها لحن مذهبی دارد و گرچه نمایش خیمه شب بازی نمایشی عامیانه است اما هدف آن عمیقاً اخلاقی است و ترویج پرهیزکاری در میان مردم و آموزش ارزشهایی همچون خیرخواهی، عدالت و وفاداری به آنان را مد نظر دارد.

برخی از سازهای موسیقی نمایش خیمه شب بازی از ایالت هوانان در جنوب چین آمده است. پدوم نیز نواختن تمامی سازها بجز ویولن را بلد بود.

■ اگر کسی بخواهد به حرفه شما وارد شود، از کجا باید شروع کند؟

- پیش از هر چیز باید یاد بگیرد که چگونه از دستان خیمه شب بازی که به یکدیگر متصل اند استفاده کند سپس باید گفتگوها و نیز صداهای مختلفی را که به صورت قراردادی در آمده‌اند، فراگیرد. در نمایش خیمه شب بازی نیز همانند اپرای چینی دیرینه الگوهای وجود دارد. شخصیهایی همچون خدمتکار، راهب، دانشمند، شیطان، تانولیت، عروس جوان و میمون که هر یک قاموس و طنین خاص خود را دارند. نوآموز باید شخصیت هر یک از اینها را به دقت بشناسد و به هر پی حال و هوای خاص خودش را بدهد. سپس باید سبک موسیقی بی - گوانگ را که هم اکنون در تایوان بیشترین رواج را دارد فراگیرد و

■ شما علاوه بر خیمه شب بازی، آواز هم می‌خوانید و با نواختن سازهای موسیقی آشناید.

خواستگاههای هنرناان در کجاست؟

- سبک آواز بی - گوان را که با نمایش همراه می‌شود از پدوم آموختم. احتمالاً خاستگاه این سبک منطقه یونین در کرانه شرقی چین است و سپس در سده هفدهم از طریق تنگه فورموز کسترش یافته است. آوازهای این آواز آمیزه‌ای از گویش تایوانی و پکتی است. اما خاستگاه زمانی این آوازها به دوران بسیار کهن باز

آناهاییسهای با رنگهای تند و زنده به تن داشتند. ریفتهای سبز، صورتی، قرمز و آبی با تکه دوزیها و قطعه های از آینه و نوارهایی از خز، و نیز چهره های اشرفی بارنگ و رویی شفاف و انگشتانی ظریف و کشیده

- در گذشته لباسها در جنوب چین دوخته می شد. ما هنوز هم برخی از این عروسکهای خیمه شب بازی قدیمی را داریم. اما امروزه لباسهای مدرن و ساده در تابوای دوخته می شود و متأسفانه دستها دیگر به مانند گذشته از چوب ساخته نمی شود بلکه از جنس پلاستیک است. شما می توانید این عروسکها را از هر جایی و با قیمتی ارزان تهیه کنید.

■ در مورد عروسک میمون چطور؟

- برخلاف عروسک میمون در اپرای پکن که بسیار غیر واقعی است، عروسک میمون در سنت نمایشی واقعی تر است.

■ در نمایشهای شما، پیوران کنفوسیوس، بودا و تائو به روی صحنه می آید. شما به کدام یک از این مذهبها تعلق دارید؟
- من برای هر سه این مذهبها باور دارم و هر سه پیروی می کنم.

■ آیا باز هم در نظر دارید نمایشی در خارج اجرا کنید؟
- خداوند تا به امروز عمری طولانی به من عطا داشته است و من امیدوارم که باز هم سفر کنم.

تماشاگران همه نمایش را از حفظ اند و اگر دستی در نمایش نبریم با شعر از دست دادن مخاطبان خود و ویرود می شویم.

■ در نمایشهای شما صحنه هایی از هنرهای رزمی و نرد ارائه می شود که متلاً یک راهب بودایی را در برابر تائوئیستها قرار می دهد. عروسکهای نمایش از غیبیان جست می زنند و از پنجره وارد خانه می شوند. مانند فیلمهای کونگ فو. آیا اجرای این صحنهها دشوار است؟
- (او می خندد) پریدن و واژد شدن از راه پنجره ساده ترین کار است. اما جنگیدن به ویژه با شمشیر و چوبدستی بسیار پیچیده و دقیق است. باید این کار را بارها و بارها تمرین کرد و حدود سه سال و نیم تمرین لازم است.

■ در تئاتر خیمه شب بازی یوشاکا که تئاتر کهن اوساکا در ژاپن است، گروه نوازندگان و راوی در گوشه های از صحنه دیده می شوند و عروسکها در کنار آنان حرکت می کنند. گویی زندگی مستقلی دارند. چرا در نمایشهای شما گروه نوازندگان روی صحنه دیده نمی شوند؟
- به دلایل فنی و نیز زیبایی شناختی در سنت ما، این عروسک خیمه شب بازی است که می خواند و این عروسکهای خیمه شب بازی اند که گروه نوازندگان را رهبری می کنند. اگر نوازندگان دیده شوند، ترمی و روانی نمایش بر هم می خورد. این حرکت عروسکها و ریتم آواز است که گام موسیقی و سرعت ضربهای طبل را معین می کند.

■ آیا ممکن است در نمایشهایتان نوآوری کنید و چیزهایی جدید را ارائه دهید؟
- در اساس نه. چون ماشکلی کهن و آیینی از هنر را درام می بخشیم. اجرای نمایش ما سنتی و حرکتها از پیش تعیین شده اند. به عبارت دیگر، هر یک از حرکتها با یک حرفه یا یک طبقه اجتماعی معین متناسب است. برای مثال، یک عاقدان (مامور عالی رتبه امپراتوری چین) مثل یک خدمتکار و با یک راهزن رفتار نمی کند. اما گاهی برپایه آنچه پدرم به من آموخته، عنصرهای امروزی را به آنها اضافه می کنم و گنگووما یا شمشیتها را تغییر می دهم و رنگی،

نواختن سازهای موسیقی را یاد بگیرد. نخست، نواختن طبل یا گویا به علاوه، طبل زن گروه نوازندگان را نیز هدایت می کند، سپس سنج و ویولن. گروه نوازندگان از ۵ نوازنده تشکیل می شود که در طول نمایش، روی صحنه ظاهر نمی شوند اما با این حال نقش مهم و اساسی دارند. سرانجام نوآموز باید آواز خواندن را بیاموزد. در نمایش خیمه شب بازی همانند نقد اپرای پکن، برای هر یک از این نقشها متخصص وجود دارد. من سه تا چهار دستیار دارم اما تمامی صدهای نمایش را خودم ادا می کنم و این در حرفه من بسیار نادر است.

■ مایه شگفتی است که شما می توانید تا به این اندازه پرده صدایان را تغییر دهید. می توانید صدای میمون را برای من تقلید کنید.
استاد هوانگ های - تایی خنده کتان جستی به بیالا و پایین زد و جیبهایی همانند صدای شامپانه با حرکتها و اداهای کاملاً زنده از خود در آورد.

■ آیا ممکن است در نمایشهایتان نوآوری کنید و چیزهایی جدید را ارائه دهید؟
- در اساس نه. چون ماشکلی کهن و آیینی از هنر را درام می بخشیم. اجرای نمایش ما سنتی و حرکتها از پیش تعیین شده اند. به عبارت دیگر، هر یک از حرکتها با یک حرفه یا یک طبقه اجتماعی معین متناسب است. برای مثال، یک عاقدان (مامور عالی رتبه امپراتوری چین) مثل یک خدمتکار و با یک راهزن رفتار نمی کند. اما گاهی برپایه آنچه پدرم به من آموخته، عنصرهای امروزی را به آنها اضافه می کنم و گنگووما یا شمشیتها را تغییر می دهم و رنگی،

در این هنگام، استاد هوانگ های تایی دو عروسک خیمه شب بازی را به دست من داد.